

Stichting Nederlands Kamerkoor

Geadviseerd subsidiebedrag: € 1.585.160

Gevraagd subsidiebedrag: €1.673.345

Over de instelling

Stichting Nederlands Kamerkoor (hierna: Nederlands Kamerkoor), podiumkunsten, muziekensembles en koren, Utrecht

Het Nederlands Kamerkoor is een koor dat zich toelegt op het vertolken van duizend jaar aan koormuziek op het hoogste niveau. Het koor streeft naar vernieuwing van het genre door samen te werken met componisten van diverse achtergronden, partners uit verschillende disciplines en door naar eigen zeggen 'cutting-edge' programma's te ontwikkelen die reflecteren op de actualiteit. Opggericht in 1937, put het koor uit een rijke geschiedenis om zich voortdurend te vernieuwen met een focus op topkwaliteit, innovatie en educatie. Het koor neemt zijn verantwoordelijkheid voor de verbreding van de koorsector, inclusief talentontwikkeling en samenwerking met amateurkoren.

Subsidieadvies

De aanvraag voldoet aan de eisen als bedoeld in artikel 3.20 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

De Raad voor Cultuur (hierna: raad) adviseert Stichting Nederlands Kamerkoor een subsidiebedrag toe te kennen van € 1.585.160.

Beoordeling

Artistieke/inhoudelijke kwaliteit van de kernactiviteiten

In de periode 2021 - 2024 maakte het Nederlands Kamerkoor voor het eerst deel uit van de BIS. De raad heeft een goede indruk van het artistieke functioneren van het koor in deze periode. Het maakte enkele producties met een grote artistieke en maatschappelijke zeggingskracht, met als een van de hoogtepunten 'Van Gogh in Me', waarin schildertechniek en kleurgebruik van Vincent van Gogh en Gustav Klimt via speciaal ontwikkelde algoritmes direct op film reageerden op de gezongen muziek van componisten als Debussy, Mahler en Schönberg.

De raad ziet het Nederlands Kamerkoor als een stevige vertegenwoordiger van het koorgenre. Met respect voor de geschiedenis verkent het nieuwe wegen om de toekomst van het genre te versterken en te verfijnen. Het Nederlands Kamerkoor omarmt muzikaal avontuur en voorziet zijn concerten van aansprekende randprogrammering. Hiermee vernieuwt het koor de (koor)concertpraktijk. Goede voorbeelden hiervan zijn 'HARDKOOR', een muziektheatrale formatie en

‘Re-do’, waarbij breakdance met zang wordt gecombineerd. Het koor waarborgt kwaliteit door te investeren in topzangers.

Bijzonder is ook de geplande deelname aan het internationale project ‘Voices of Light’ in mei 2027. Op de Internationale Dag van het Licht zal het Nederlands Kamerkoor onderdeel uitmaken van een keten van 72 koren wereldwijd die 72 uur lang een concert zullen geven. Deze concerten zullen non-stop via een livestream wereldwijd worden uitgezonden.

De raad oordeelt positief over het beleid om meer ruimte te maken voor gastdirigenten, van wie minimaal de helft vrouw is. Hiervoor werkt het koor met een quotum. Met deze keuze maakt het koor ruimte voor nieuwe artistieke input en vergroot het de kansen voor dirigenten in de koorsector.

Het Nederlands Kamerkoor zet zich in voor de ontwikkeling van talent door middel van NKK NXT, een traject voor steeds acht beginnende professionele zangers die een halfjaar lang podiumervaring opdoen en een eigen artistieke visie ontwikkelen. Veel van de ruim vijftig deelnemers stroomden al door naar de koorpraktijk. De raad heeft er waardering voor dat de talenten tijdens dat halfjaar een baan krijgen bij het koor, waardoor een gelijkwaardige positie ontstaat met zangers van het vaste koor. De raad is positief over de doorstroming die plaatsvindt van het talentenkoor naar het vaste koor. Ook is hij te spreken over de diverse samenstelling van NKK NXT. In 2022 stonden alumni van NKK NXT voor het eerst samen op het podium met het Nederlands Kamerkoor, in de wereldpremière van ‘Dear Professor Einstein’ van componist Mathilde Wantenaar. Sindsdien ziet de raad de twee koren vaker samen op het podium staan.

De raad waardeert de voortdurende inspanning van het koor om in samenwerking met het Koninklijk Conservatorium Den Haag de masterspecialisatie ensemblezang opnieuw vorm te geven. De raad ziet dit als een waardevolle toevoeging aan het aanbod in professionele zangopleidingen. De talentontwikkeling beperkt zich bovendien niet alleen tot het artistieke vlak, maar vertaalt zich ook door naar de raad van toezicht. Met het traineeprogramma ‘RvT Next Generation’ leidt de raad van toezicht jonge toezichthouders op. Een van de trainees is in 2022 opgenomen in de raad van toezicht.

De raad is van mening dat het Nederlands Kamerkoor op wereldniveau een belangrijke rol speelt. De internationale positie van het koor wordt versterkt door interessante samenwerkingen. De raad kijkt in dit licht bijzonder uit naar ‘Vergeten, een concert over dementie’, waarin het koor samenwerkt met de Royal Shakespeare Company en Zingen in de Zorg. Hiermee zal het koor in 2026 op tournee gaan naar het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten. Vanuit

duurzaamheidsoverwegingen heeft het koor besloten om nog slechts eens per twee jaar internationaal te toeren. Hier heeft de raad waardering voor.

Maatschappelijke betekenis

Het Nederlands Kamerkoor laat in zijn praktijk en in zijn plannen voor de periode 2025 - 2028 duidelijk zien zich bewust te zijn van het belang van samenwerkingspartners. Het werkt samen met artistieke partners uit andere disciplines, met partners uit de amateurkoormuziek, met maatschappelijke partners en met het onderwijs. Het koor kent een expliciet beleid om zijn maatschappelijke betekenis te behouden en te vergroten. Zo is het koor in 2023 een langdurig cocreatieverband aangegaan met PricewaterhouseCoopers, waarin het gezamenlijk wil nadenken over oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken. De raad ziet uit naar de uitwerking van dit plan. Ook is het koor bezig met een verduurzamingslag door bijvoorbeeld bomen te planten, met iPads te werken of met bladmuziek die al in eigen bezit is en vegetarische maaltijden te serveren.

Voor het eerdergenoemde 'Voices of Light' zal het Nederlands Kamerkoor samenwerken met partners als de Verenigde Naties, UNESCO en de Universiteit van Utrecht. De Universiteit van Utrecht zal onderzoek doen naar de rol van samenzang in verschillende culturen. De raad oordeelt positief over de voorgenomen samenwerkingen.

Thematisch geven de producties van het Nederlands Kamerkoor vaak blijk van maatschappelijke betrokkenheid. Het koor maakte en maakt voorstellingen over kwetsbaarheid, psychische gezondheid, dementie, transgenders, omgaan met de dood, et cetera. De raad vindt het een origineel initiatief om een project over ouder worden te ontwikkelen met 'Losgezongen, een concert over ouder worden', waarbij oud-leden van het Nederlands Kamerkoor als centrale figuren optreden. Ook het project '7 Deaths of Maria Callas' met performancekunstenaar Marina Abramović uit de periode 2021 - 2024 en het aankomend project 'Re-do' met breakdancer Redo vindt hij aansprekend.

Het Nederlands Kamerkoor speelt door het hele land en is goed zichtbaar in de stad Utrecht. TivoliVredenburg is een belangrijke zaal voor het koor maar daarnaast repeteert of concertteert het ook in de Paardenkathedraal, ZIMIHC Zuilen, DUMS, Parnassos en nog vele andere locaties in Utrecht. Het slaat de handen ineen met vele culturele partners in de stad.

Het Nederlands Kamerkoor licht in zijn aanvraag voldoende toe hoe het de kernwaarden van de Fair Practice Code toepast, zoals solidariteit, duurzaamheid en vertrouwen. De instelling gaat in de aanvraag voldoende in op sociale veiligheid. Beleid ten aanzien van sociale veiligheid borgt zij met twee externe en één interne onafhankelijke vertrouwenspersoon en het opstellen van een eigen

gedragscode. Het Nederlands Kamerkoor gaat uitgebreid in op eerlijke beloning van medewerkers en personeel. De instelling is sinds 2023 aangesloten bij de cao Muziekensembles.

De instelling beschrijft uitgebreid hoe ze haar diversiteitsbeleid vormgeeft. De raad constateert dat de instelling de Code Diversiteit & Inclusie integreert in de artistieke kernwaarden, in het programma en de partners. Het Nederlands Kamerkoor verdiept zich voor zijn programma's in relevante actuele vraagstukken en kiest daarbij voor thema's die verschillende groepen verbinden. Het koor creëert in de organisatie meer bewustwording rondom diversiteit en inclusie, bijvoorbeeld door middel van teamdagen met een verandercoach, biasstrainingen en een workshop over non-verbale communicatie.

Toegankelijkheid

Het Nederlands Kamerkoor haalt hoge bezoekerjfers met zijn voorstellingen. Het speelt veelvuldig door heel Nederland – in de periode 2025 - 2028 geeft het twaalf concerten per jaar in de eigen standplaats Utrecht en bijna vijftig concerten in de rest van het land. In het seizoen 2022 - 2023 steeg het bezoekersaantal ten opzichte van 2019 met 21 procent.

Het Nederlands Kamerkoor heeft een goed beeld van zijn bezoekers. Het heeft zijn publiek opgedeeld in drie cirkels: een eerste cirkel met 'familie' (donateurs, medewerkers, trainees), een tweede cirkel van goede bekenden (trouwe bezoekers, recensenten) en een derde cirkel met potentieel geïnteresseerden (amateurzangers, *high users of culture*, jongvolwassenen) die nog niet bereikt worden.

De afgelopen jaren, na de coronacrisis, lag de prioriteit voor het koor bij het warm houden van zijn banden met de eerste en de tweede cirkel. De komende tijd wil het koor zich vooral op de derde cirkel richten. Daarbij kiest het specifiek voor 'high users of culture', die het koor wil bereiken met grootschalige projecten en samenwerkingen en optredens met hoge *exposure*, en voor de jongere doelgroep van 20 tot 35 jaar, met onder andere clubtours en locatievoorstellingen. Gezien het diverse en kleurrijke programma denkt de raad dat het Nederlands Kamerkoor voldoende mogelijkheden heeft om met zijn activiteiten een breder publiek te trekken en zijn marketing daarop af te stemmen.

Het Nederlands Kamerkoor ontwikkelt verder een aantal oorspronkelijke ideeën om de eigen toegankelijkheid te vergroten. Online werkt het bijvoorbeeld samen met een ouderengespecialiseerd vr-bedrijf aan een virtual-reality-concertervaring voor ouderen die niet meer naar de concertzaal kunnen komen, waarmee het koor tienduizend mensen wil bereiken. Ook de eigen podcasts, waarbij het koor ingaat op wat er leeft binnen de koorsector en reflecteert op de thema's van zijn voorstellingen, bereiken veel luisteraars.

Een verfrissend en innovatief idee vindt de raad het beleid van het Nederlands Kamerkoor om zijn artistieke concepten te gaan verkopen aan het buitenland. Nu het koor om ecologische en financiële redenen minder naar het buitenland wil en kan reizen, is dit een manier om het artistieke werk toch naar het internationale publiek te brengen en om bovendien extra inkomsten te vergaren. Zo is 'Van Gogh in Me' al verkocht aan het Franse topkoor Accentus.

Door middel van de Zingdagen zet het koor zich al meer dan tien jaar in voor amateurzang. Dit doet het door vier Zingdagen per jaar te organiseren verspreid over het land. Dit vindt de raad positief. Het samenbrengen van amateurzangers en professionele zangers spreekt tot de verbeelding.

Met betrekking tot de educatieve activiteiten vindt de raad vooral de medewerking van het Nederlands Kamerkoor aan de voorgenomen totstandkoming van het Utrechtse jongerenkoor Yara interessant, een initiatief van dirigent Rohan Poldervaart. Door middel van dit koor zal worden onderzocht hoe samenzang jongeren in de leeftijd van elf tot zestien jaar met verschillende culturele achtergronden kan verbinden. Jongeren hoeven hiervoor niet te auditeren. Het jongerenkoor bepaalt zijn eigen onderwerpen en schrijft zijn eigen teksten, waarbij het wordt begeleid in het gehele maakproces.

Bedrijfsmatige gezondheid

Op basis van de kengetallen (liquiditeit, solvabiliteit en weerstandsvermogen) in de jaarrekening 2022 constateert de raad dat het Nederlands Kamerkoor financieel gezond is. De ingediende begroting is sluitend. De instelling heeft een goede financieringsmix.

De instelling licht voldoende toe hoe ze de principes van de Governance Code Cultuur toepast en is hier in de aanvraag zeer transparant over.

De raad oordeelt verder positief over de tweehoofdige directie. Sinds 2022 heeft het Nederlands Kamerkoor ervoor gekozen om artistieke en zakelijke belangen te scheiden. Hierdoor is de toekomstbestendigheid van het koor verbeterd.

Geografische spreiding

Het Nederlands Kamerkoor is gevestigd in Utrecht. Binnen de categorie Muziekensembles en koren zijn er meer aanvragers dan beschikbare plekken. Een goede geografische spreiding kan worden gerealiseerd op basis van afweging van de vestigingsplaatsen van de aanvragers.